

Församling med hemmet som bas

Några tankar av Tommy Lindén och Anders Robertsson

Kapitel 1. En kyrkohistorisk återblick

Den första kristna församlingen/kyrkan var i begynnelsen en gemenskap av människor som, på samma sätt som Petrus, kommit till tro på att Jesus var Messias, den levande gudens son. De hade tagit emot Hjälparen, den helige Ande, och detta hade fört dem in i en innerlig gemenskap med varandra i vardagen där ingen längre räknade något som sitt eget. Då det behövdes sålde man sina jordagods (sitt sparkapital), inte för att bygga katedraler, men för att avhjälpa behoven som fanns hos trossyskonen.(1)

Katedraler började man bygga först på 300-talet.(2) Men innan dess hade den kristna tron, med hemmen som bas, spridit sig som en mäktig eld över stora delar av världen.

Ingen herre-religion

Kristendomen var i början inte härskarnas och herremännens religion utan de vanliga människornas, de förtrycktas och slavarnas. Den kristna tron gav inte de mäktiga och lärda i denna världen några företräden. Mästaren hade själv intagit en tjänarroll, tvättat sina lärjungars fötter och sagt att den som ville vara störst bland dem skulle bli de andras tjänare. Och vid ett tillfälle yttrar han följande ord i en bön till sin himmelske Fader: "Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka men uppenbarat det för de olärda och små. Ja, Fader, detta var din goda vilja."(3)

Familjefokuserad

Innan katedralernas tid, påvedömet och de teologiska skolorna var alltså kristendomen en vardagsrörelse med hemmen som bas. Det var i hemmen man träffades, lyssnade till Guds ord, bad hade måltider mm. Ibland kunde man också ha större samlingar, oftast av mer evangelistisk natur, på offentliga platser och innan Jerusalems förstörelse år 70 samlades de troende där även på tempelgården utanför templet. De judiska kristna besökte också sina synagogor som deras sed var, men konflikter mellan den nya kristna tron och den rabbiniska judendomen var ofta förekommande vilket ledde till att messiastroende judar ibland fick välja mellan den judiska synagogan och de kristna sammankomsterna i hemmen. Aposteln Paulus reagerar över att judiska troende gav efter för det sociala trycket och lämnade de kristna sammankomsterna för att enbart gå till synagogans möten och skriver till hebreerna: "Låt oss inte överge våra egna sammankomster, som en del har för vana".(4) Men i huvudsak var det hemmen som var mötesplatsen för de kristna under de första århundradena.

Så länge de tolv apostlarna, inklusive Paulus, levde fanns det ett starkt judiskt inflytande över kristendomens utveckling, något som avmattades efter deras död och efter Jerusalems förstörelse. Den judiska synen på samhällsbyggnad var starkt familjeorienterad. Familjen – släkten – stammen – nationen. Den viktigaste högtiden, sabbaten, var starkt familjefokuserad. Den firades varje vecka i hemmen.

Kristendomen som statsreligion

När kristendomen på 300-talet blev statsreligion i det romerska riket blev det,

från att ha varit en anledning till förföljelse, politiskt korrekt att vara kristen. Affärerna och karriären kunde rentav tjäna på det. Jesu lära om tjänande och att älska Gud och sin nästa var fortfarande levande hos en del grupper men samtidigt fanns där många som såg den kristna tron som ett medel till egen vinning. De såg en möjlighet att använda den kristna tron till att uppnå egna politiska, ekonomiska och religiösa mål.

Vid denna tid hade också delar av den kristna rörelsen förändrats från att ha varit en lekmannarörelse i vardagen med hemmen som bas till att bli en ämbetsmannakyrka med ett avgränsat prästerskap och speciella byggnader för gudstjänstutövning. Jesu ord till kvinnan vid Sykars brunn om att tiden var kommen då sanna tillbedjare, inte skulle tillbedja på någon särskild plats, utan skulle tillbedja Fadern i sanning och ande, tonades ner till förmån för den liturgiska gudstjänsten i invigda kyrkorum.

Institutionalisering och förnyelserörelser

Utvecklingen har sedan dess kännetecknats av en institutionell kyrka, ibland allierad med den politiska maktapparaten, och en ständig ström av förnyelserörelser som brutit sig ur, eller blivit utkastade, från den institutionella kyrkan. Dessa förnyelserörelser har efter ett tag själva blivit institutionaliserade vilket lett till nya förnyelserörelser, och så har det fortsatt fram till vår egen tid.(5)

Vår egen tid, om man här räknar från åtminstone senare hälften av 1900-talet, har upplevt en förnyelserörelse som på många sätt skilt sig från tidigare väckelserörelser. Den karismatiska förnyelsen som under denna tid dragit fram över världen har inte enbart lett till nya församlingsbildningar. Den har också trängt in i, och fört in pingstens budskap om den helige Ande, i många etablerade kyrkosamfund inklusive Katolska kyrkan. Detta gör att man i dag finner kristna inom i stort sett alla kyrkosamfund som delar samma andliga upplevelser och erfarenheter, vilket gör att det börjat växa fram en enhet mellan kristna på ett sätt som saknar motsvarighet i kyrkohistorien.

Den framväxande messianska rörelsen inom det judiska samfundet är ytterligare en väckelserörelse som löper parallellt med, eller skall den kanske rentav ses som en del av den karismatiska förnyelsen.(6) I den gemenskap som växer mellan messiastroende pånyttfödda judar och pånyttfödda kristna kan man börja skymta Jesu ord om en hjord och en herde.

Den kristna värdegrunden attackeras

Genom den omvälvande utveckling som ägt rum på alla områden under 1900-talet har den kristna kyrkan utsatts för hård prövning och då inte minst det kristna, bibliska, familjeidealet.

Det *moderna projektets* förkastande av den kristna värdegrunden har lett in stora delar av det västerländska samhället i en gungflytillvaro där den mångtusenåriga institutionen *familjen* kapsejsar med förödande resultat för såväl individer som samhälle.(7)

Familjen är, utifrån ett kristet, bibliskt perspektiv, den mest grundläggande inrättning som finns för mänsklig gemenskap, för samhällsbyggnad och för förståelse av Guds natur, av vem Gud är, och som en följd av detta, av vem vi själva är.

Kristen på 2000-talet

Eftersom bl.a. den industriella revolutionen under 1800-1900-talet förändrat spelplanen jämfört med det gamla bondesamhället måste den kristna

församlingen i dag arbeta utifrån dessa nya förutsättningar. Människor föds och dör inte i samma utsträckning som förr på samma ort. Och man har inte sin naturliga släkt omkring sig som tidigare. Staten har på många områden tagit över det sociala ansvar som familjen och slakten hade förr. Men staten är opersonlig och begränsad i sitt sätt att möta människors behov.

En modell som här visat sig förtjänstfull och som fungerar i kristna sammanhang i många nationer är huskyrko- och cellkyrkomodellen. Det finns olika utformningar av detta koncept som i grunden härstammar från Jesu lärjungaskapstanke och de första kristnas sammankomster i hemmen.

I en cellgrupp eller husförsamling möts man i hemmen för gemenskap, bön, bibelstudier m.m. Och man hjälper varandra med att på olika sätt presentera evangeliet för vänner, arbetskamrater, grannar och släktingar. Man hjälper varandra också praktiskt i vardagslivet, ställer upp för varandra när problem uppstår o.s.v.

Cellgrupper kan formars inom ramen för existerande kyrkor. Det finns redan en del sådana i vårt land. Det finns också kristna som, tillsammans med andra, på ett mer definitivt sätt vill arbeta med sina hem som bas för att nå ut med evangeliet i sin närhet.

Många av de mest expansiva församlingsarbetena i världen arbetar efter en cellkyrkomodell, t.ex. i Korea och Sydamerika. Och den otroliga explosion som ägt rum i Kina har uteslutande, av politiska skäl, växt fram genom små husförsamlingar utan tillgång till allt det som den västerländska kyrkan anser som nödvändigt för församlingstillväxt.

Kapitel 2. Husförsamlingen

Den kristna församlingen som vi finner i Nya testamentet framträder inte i olika organisationer och samfund som i dag. Den nytestamentliga församlingen framställs som en enhet, som Kristi kropp, där Jesus är huvudet och de troende, lemmar varandra till tjänst. Den enda begränsning som finns är den geografiska. Församlingen finner man på tre olika nivåer:

1. Den universella församlingen som består av alla troende.
2. Den lokala församlingen som är de troende på en ort eller område.
3. Församlingen som möts i ett hus/hem eller i en mindre grupp, det som många i dag kallar husförsamling, hemförsamling eller liknande.

Husförsamlingen under 70-80talet

När vi i slutet på 60-talet, blev Jesu lärjungar hamnade vi i den spirande karismatiska förnyelsen som då började nå Sverige. Vi bedrev gatuevangelisation med en del vänner vilket ledde oss in i ett gemenskapsliv och i kommunitetsboende.

Tommy Lindén var bl.a. med och intog ett nergånget bostadsområde i Malmö, Kroksbäck. Där fanns många lediga lägenheter eftersom ingen ville bo där. Förutom att detta erbjöd möjlighet att bo nära varandra ville man även visa på evangeliets samhällsförvandlande kraft. I detta hade man också framgång. När bostadsbolaget, MKB, fann att de hade fått många nya ansvarsfulla hyresgäster var de beredda att satsa pengar på att rusta upp området, en process som kommuniteten och andra ansvarsfulla hyresgäster blev engagerade i. En hel del människor kom till tro under denna period.

Kommuniteten på Kroksbäck hade också kontakt med andra förnyelserörelser, husförsamlingsrörelser och kommuniteter i Sverige men även i övriga Europa och USA.

Kroksbäcksgemenskapen bildade aldrig någon församling och byggde inte någon kyrkobyggnad. Man såg sig som en del av församlingen i Malmö. Kommuniteten var uppbyggd av små husförsamlingar som möttes i de olika hemmen. Man lånade eller hyrde större lokaler vid behov. Det fanns ingen matrikel utan bara en telefonlista. Man var med i gemenskapen om man var med i en husförsamling. Människor i kommuniteten uppmuntrades att även gå till andra kyrkor för gemenskap. Många var redan medlemmar i andra kyrkor allt från pingströrelsen till katolska kyrkan.

1974 flyttade Anders Robertsson och en del andra trossyskon till Sångvägen i ett höghusområde i Järfälla för att leva det kristna livet tillsammans i vardagen. Gruppen var en del av Järfälla Pingstförsamling där alla var aktiva. Kjell Sjöberg som var en av pastorerna i den växande församlingen hade en vision för att plantera nya församlingar i Stockholms förorter. I församlingen utvecklades också cellgrupper. 1981 flyttade tio personer från Sångvägen till Brandbergen och Vendelsöalm. Tillsammans med en del andra startade man där en kristen boendegemenskap. Eter ett tag fick denna gemenskap beteckningen "pionjärförsamling". Man samarbetade med liknade grupper runt om Stockholm och tillsammans skaffade man en kyrkobyggnad på Södermalm som idag heter Söderhöjdskyrkan. Under många år fanns det ett samarbete med den mycket aktiva husförsamlingsrörelsen i England där man hämtade inspiration.

Var platsar en husförsamling?

Vi har funderat lite över varför inte fler har upptäckt husförsamlingens välsignelse och fördelar, och varför många som tidigare varit med i en husförsamling inte är det idag.

Här måste vi vara lite självkritiska. Tyvärr influerades en del av husförsamlingsrörelsen av en auktoritär ledarskapsmodell med rötter i en amerikansk lärjungaskapsrörelse. Denna rörelse, som nog hade goda intentioner, medförde att bilden av Jesus som den personlige herden för varje kristen blev skymd. Relationen till ledare blev viktigare än relationen till Gud när man skulle söka Guds vilja i sitt liv. Maktkamp och slitningar i relationer uppstod. Eftersom man i husförsamlingsgemenskaperna levde nära varandra i vardagen blev dessa slitningar mycket kännbara. Och visionen att nå ut med evangeliet till omvärlden försvagades.

En annan orsak är att man inte ser den bibliska modellen i Nya testamentet. Mycket talar för att en nyckelorsak till den stora framgång man hade under den första kristna tiden var att man arbetade med lärjungaskapsträning i små grupper på ett personligt sätt. Undervisningen kunde anpassas och bli personlig. Alla kände sig delaktiga vid gemensamma sammankomster och bidrog med det var och en hade fått från Gud. Lärjungaskapsträning i en mindre grupp var den modell Jesus själv använde, en modell som i dag har stor framgång i stora delar av världen, inte minst i Kina.

Många som arbetar med evangeliet i dag menar att vi står inför en ny reformation där husförsamlings- och lärjungaskapstanken kommer att blomma

på nytt inom kristenheten, även i Europa. Trenden i USA visar att engagemang i "simple church"-grupper och husförsamlingar ökar starkt. (se www.barna.org).

Medlemskap och ledarskap

Robert Fitts är en av många som arbetar med att plantera husförsamlingar. Medlemskap i församlingen är exkluderande menar Robert Fitts. Att bli en medlem i Guds församling, Kristi kropp, blir man genom omvändelsen och dopet. Då inlemmas man i den andliga organism och gemenskap som är Församlingen, Kristi kropp. Om en grupp kristna har en ledare som gör anspråk på att ha egna medlemmar, egna får, skapar detta ofta kontroll och konkurrenstänkande gentemot andra kristna grupper, som är ovärdigt Guds rike. Jesus sa till Petrus: "Var en herde för mina får".(8) Det var Jesu får Petrus skulle vara en herde för inte sina egna.

En ledare har ofta ett övertag i relationen till de andra i gruppen, församlingen. Därför gäller det för dem som är ledare att hålla sig i kragen, och inte använda den auktoritet de har för att manipulera eller för att berika sig själv på något sätt. En ledares uppgift är att hjälpa överherden Jesus i att ha omsorg om sina får. Bibeln uttalar många domsord över falska orättfärdiga herdar.

Roger & Sue Mitchell, husförsamlings- och böneledare från England, skriver i boken Target Europa, om hur emperiebyggartanken från Romarriket blandades in i den institutionella kyrkan i samband med att Konstantin den store på 300-talet gjorde kristendomen till statsreligion. Emperiebyggartanken har därefter påverkat många kyrkor inklusive frikyrkor trots reformation, förnyelser och väckelser. (9)

Ett auktoritärt kyrkosystem som blandar evangeliet med ett världsligt ledarideal förkväver församlingen att blomma ut. Vi måste våga bryta med detta och ta itu med det på ett andligt plan så att församlingen kommer ut i frihet och kan blomma ut.

Detta innebär inte att de olika ledargåvor som Ef 4:11 talar om, ofta definierad som de femfaldiga tjänsterna, inte ska vara i funktion. Tvärtom, om inte dessa fungerar så kommer det bli obalans i Kristi kropp. Men dessa gåvor ska inte fungera på bekostnad av det allmänna prästerskapet. Ef 4:12 visar på att dessa gåvors främsta uppgift är att få varje del i kroppen att fungera.

Vision om framtiden

2000 års kyrkohistoria har som tidigare nämnts förändrat uttrycken för den kristna församlingen ganska avsevärt från hur det var från början. Det intressanta är att vi efter en lång tid av uppsplittring inom kristenheten i dag ser en stark trend där bibeltroende kristna närmar sig varandra. Att nya församlingar uppstår behöver inte vara ett uttryck för splittring utan för mångfald och utveckling.

I stora delar av världen pågår i dag en kraftig tillväxt av olika typer av husförsamlingar. En del är sammanlänkade och relaterade till större sammanhang medan andra är helt autonoma. I framtiden önskar vi att vi får en situation där stora och små församlingar på en ort, inklusive husförsamlingar, kan arbeta sida vid sida för att Guds rike ska utbredas. De som har andliga gåvor och tjänster av olika slag är lyhörda inför överherden och betjänar hela församlingen på orten.

Vår ambition med denna artikel är att dela några tankar kring församling och husförsamling. Det finns många böcker som behandlar detta ämne, de flesta på engelska. För fördjupning rekommenderar vi Robert Fitts bok som man kan ladda ner gratis som pdf-fil från www.huskyrka.se. På denna webbplats finns även annat material som kan vara av intresse. Titta t.ex. gärna på videon med Wolfgang Simson, *Revolutionary Change*, som ger en bild av utvecklingen inom kristenheten i dag och ett intressant perspektiv på husförsamlingens roll.(10)

I maj 2012 kommer XP Media ut med boken "Sista reformationen" av Torben Söndergaard.

Slutord och några råd

1. Var inte rädd för att samlas i hemmen och att kalla det en församling, säger Robert Fitts . Men bygg samtidigt relationer till den övriga kristenheten på orten och till det ledarskap som finns där. Paulus lär oss att vi ska underordna oss varandra. Ingen är sig själv nog. Jim Montgomery som grundat DAWN Ministries menar att det bör finnas en församling på varje ort eller i varje stadsdel med 500-1000 innevånare, som ett levande uttryck för Jesus, Kristus. Detta tror vi är en sund inställning.(11)

2. Backa upp äktenskapet och familjen som är suveräna gudomliga gåvor till människan. En stor del av de problem som människor har i dagens samhälle är relaterade till att äktenskap och familjer inte fungerar.

3. Knyt äkta vänskapsband och trofasta relationer, utan att utöva någon typ av kontroll. Vår tid präglas av otrohet och svek. Men Gud är trofast och det skall vi som är hans barn också vara.

4. Predika evangelium i handling och ord. I Matt 5:16 talar Jesus om att sätta ljuset på ljusstaken. "Låt på samma sätt ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Fader himmelen".

5. Möt människors behov. Kärleken är uppfinningsrik.

6. Forma ett vardagsliv med Jesus i centrum tillsammans med trossyskon, grannar, arbetskamrater. Jesus rörde sig bland alla människor, inte bara inom en egen liten grupp.

7. ...listan kan göras lång...

Tommy Lindén
Anders Robertsson

---

(1) Apg 2:42 f

(2) Det finns visserligen nyligen upptäckta lämningar av något som kan ha varit en gudstjänstlokal, kanske redan på 200-talet. Upptäckten gjordes år 2005 av israeliska arkeologer vid ombyggnationer i ett fängelse i Meggido. Men riktigt hur gammal den är vågar arkeologerna inte slå fast ännu. Den kan vara från 200-talet, alltså från en period då kristendomen fortfarande var förbjuden i det romerska riket.

Hittills har en utgrävd husgrund från 300-talet i Aqaba vid Jordaniens Rödahavskust fått gälla som världens äldsta kyrka. Och av kyrkobyggnader som ännu används så är födelsekyrkan i Betlehem och gravkyrkan i Jerusalem bland de äldsta. Båda började byggas på 300-talet, men det finns inte mycket kvar av de äldsta delarna. (www.sr.se)

(3) Matt 20:25-28; Joh 13 f; Luk 10:21

(4) Hebr 10:25

(5) Beskrivningen av kyrkans utveckling är mycket förenklad och troligtvis färgad av vår egen bakgrund i den karismatiska förnyelsen. Representanter från andra kyrkoriktningar skulle kanske tolkat den historiska utvecklingen annorlunda. Helt säkert är det också så att ingen, eftersom det historiska förloppet är alltför komplext och bedömningar med nödvändighet alltid är subjektiva, kan ha den enda sanna bilden. Då det gäller förnyelserörelser är det intressant att notera Katolska kyrkans tillvägagångssätt. Genom att låta personer med speciella visioner få grunda en orden där man kunnat leva efter sin övertygelse har man lyckats hålla en del förnyelseströmningar inom kyrkans hägn.

(6) I många större städer, speciellt i USA, finns det i dag messianska synagogor. Den judiska församlingen där kallar sig inte *kristen* eftersom man hellre identifierar sig med det hebreiska namnet *Messias*. Man har upptäckt Jesus som Messias och ser honom med uppfyllelsen av löftena till de judiska fäderna och man fortsätter att vara judar men med en ny förståelse av vad detta innebär. Det finns också många med judisk bakgrund som känner sig hemma i de kristna församlingarna och som inte har behov av att markera sin judiska bakgrund på något speciellt sätt.

(7) *Det moderna projektet* eller *Upplysningsprojektet* har påverkat utvecklingen i västvärlden sedan 1700-talets slut. Rötterna finns i Upplysningstidens rationalistiska strömningar. Gudstro ses som ett resultat av kunskapsbrist. Guds ord ersätts med människans förnuft som skall frälsa mänskligheten och genom uppfinningsförmåga och vetenskaplig forskning bereda vägen till ny underbar värld.

(8) Joh 21:16

(9) "Target Europa" av Roger & Sue Mitchell, *Sovereign World Ltd 2001*, sid 19-36

(10) <http://video.google.com/videoplay?docid=66454334299802632>

(11) www.dawnministries.org